

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเป็นทักษะและเป็นศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของคน ประสบการณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านให้เกิดความเข้าใจตรงกับที่ผู้เขียนต้องการ งานเขียนที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านได้ความรู้ ความคิดและอารมณ์ของผู้เขียนแล้ว จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์แสดงความสามารถทางจินตนาการที่แปลกใหม่ น่าสนใจอีกด้วย การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (สายตา ปาลี, 2546: 1)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ซึ่งไม่ได้ลอกเลียนใครออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยภาษาที่จัดกลอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามประเภทของเนื้อหาที่แสดงออก ซึ่งการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะทำให้ความคิดแปลกใหม่ นั่นคือความคิดที่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ได้ลอกเลียนผู้อื่น มาเป็นความคิดของผู้เขียนเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแบบค้ายด้วยภูมิปัญญาของตน โดยใช้ภาษา คมคาย กระตือรือร้น ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ดัดแปลงไปจากระเบียบของภาษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันและมีประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536: 11) ซึ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดได้อย่างรวดเร็ว ได้ทดลองความสามารถในการเขียน แสดงออกถึงความรู้สึก ความมีสุนทรียภาพ ความคิด ความเข้าใจ และแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่ได้พบเห็น (พิสมัย อำไพพันธ์, 2537: 3) นอกจากจะเป็นการฝึกทักษะการเขียน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ที่ต้องการสูงสุดแล้ว ยังเป็นการฝึกทักษะการคิดเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย จึงนับได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังและพัฒนาให้กับเด็ก เช่นเดียวกับ นิจ จันทรมถ (2535, 12) เสนอความเห็นไว้ว่า การคิดและการเขียนมีความสัมพันธ์กันเพราะก่อนที่จะเขียนออกมาอย่างสร้างสรรค์ได้นั้น จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ก่อน คือ ต้องมีความคิดแบบอนเนกมัย ซึ่ง

ประกอบด้วยความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ โดยนำแนวคิดนั้นมาแสดงออกในการเขียนนั้น ก็คือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย จึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระสำคัญและหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยควรมุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ แสวงหาความรู้ มีเหตุผล นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปสู่ชีวิตที่ผาสุกในสังคม

จากที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ วิชาสอดคล้องในหลักสูตรประถมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กลุ่มทักษะภาษาไทยก็ไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ อีกทั้งเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำการเขียนไปใช้ใน ชีวิตประจำได้อย่างสม่ำเสมอ และมีนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีนิสัยที่ดีในการเขียน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 52) กล่าวว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูบอกทุกอย่างที่รู้ให้เด็กทำตาม เน้นความจำ ครูมักจะชื่นชมเด็กที่สามารถจำคำพูดครูได้มาก ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตรี ส้าราญ (2539 : 74) ที่ว่า เด็กไม่คิด งานเขียนที่ออกมาจะเป็นเรื่องสั้น ๆ ไร้ความหมาย และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 4) ยังระบุอีกว่า นักเรียนขาดการฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ทางดี ในการเขียน นอกจากนี้งานวิจัยของกิ่งดาว พุทธพันธ์ (2534 : 4) พบว่า การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังขาดกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในการหาเทคนิคที่เหมาะสมมาเป็นสิ่งเร้า และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด จินตนาการ และสามารถถ่ายทอดออกมาเป็น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะเด็กประถมศึกษา มีลักษณะอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และชอบใช้จินตนาการ คิดฝันสร้างสรรค์เรื่องราว ครูควรมุ่งจัดกิจกรรมมาช่วยสร้างสถานการณ์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความคิดได้ การสอนคิดต้องง่ายขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประสบปัญหาว่านักเรียนจำนวนมากเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ ขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก จินตนาการของตนเองออกมา นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กชาวเขาพื้นฐานทางภาษาไทยค่อนข้างอ่อน นอกจากนี้นักเรียนยังมีความเหนื่อยหน่ายในการเขียน ไม่เห็นความสำคัญของ

การเขียน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรใช้กิจกรรมส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อเป็นการฝึกทักษะ การเขียนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเยาวชนของชาติในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนเชิงสร้างสรรค์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนำกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปพัฒนาและนำไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

1.4 สมมติฐาน

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังจากเรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังจากได้รับการเรียนการสอนในรูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 27 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนภาษาไทยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การเขียนคำ การเขียนประโยคและการเขียนความเรียง ที่นักเรียนมีการคิดและเขียนออกมาในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการเขียนและความสามารถทางการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเจตคติ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่

3.1 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- การเขียนคำ

- การเขียนคำที่แสดงอาการจากภาพ

- การเขียนคำจากภาพที่กำหนด

- การสร้างคำจากตัวอักษรที่กำหนดให้

- การเขียนประโยค

- การเขียนประโยคที่เกี่ยวข้องกับภาพ

- การเขียนประโยคจากอักษรที่กำหนดให้

- การเขียนโฆษณาขายของสิ่งต่างๆ ตามความพอใจ

- การเขียนความเรียง

- การเขียนนิทาน

- เขียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์

- การเขียนจดหมาย โดยใช้จินตนาการจากเรื่องที่กำหนดให้

3.2 คำทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เนื้อหาจะครอบคลุมข้อราชการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่แสดงทัศนคติต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

4.1 แผนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.2 แบบบันทึกด้านการเรียน เพื่อดูความก้าวหน้า

4.3 แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การเขียนเรียงความ การเขียนคำ และการเขียนประโยค

4.4 แบบวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อความเข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะนำมาแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการปฏิบัติจริงจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือในหน่วยงานของตนเอง โดยใช้วิธีการที่เชื่อถือได้เป็นระบบ ผู้วิจัยเป็นครูผู้ที่มีความรู้ หรือเป็นนักปฏิบัติการในด้านนั้น กระบวนการวิจัยเริ่มจากการศึกษาปัญหา รวมทั้งสาเหตุของปัญหา เพื่อวางแผนในการสอน ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ขณะที่สอนจะมีการสังเกตและประเมินผล การสอนทุกครั้งเพื่อปรับ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงโดยผ่านกระบวนการของวงจรในลักษณะ บันไดเวียน และข้อมูลที่รวบรวมได้ในแต่ละขั้นตอนจะเป็นพื้นฐานในการแก้ไขในขั้นต่อไป

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ทำให้นักเรียนมีการเขียนที่เกิดจากความคิดและ จินตนาการของผู้เขียนเอง โดยไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น และมีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ โดยวัดจาก แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบบันทึกด้านการเรียนของนักเรียน แบบเขียนเรียงความ แบบวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีการเขียนเชิงสร้างสรรค์